

حداقل 265 نفر امام زمان (عج) را در غیبت صغری دیده‌اند / حکم منکر ولادت حضرت مهدی (عج) چیست

استاد مرکز تخصصی مهدویت گفت: علامه مجلسی در روایتی اسامی 265 نفر از کسانی را نام می‌برد که در عصر غیبت صغری به ملاقات حضرت شرفیاب شده‌اند.

استاد مرکز تخصصی مهدویت گفت: علامه مجلسی در روایتی اسامی 265 نفر از کسانی را نام می‌برد که در عصر غیبت صغری به ملاقات حضرت شرفیاب شده‌اند.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، یکی از شبهاتی که با هدف سست کردن اعتقادات شیعه از سوی برخی رسانه‌های فارسی زبان ماهواره‌ای به خصوص رسانه‌هایی که از طرف وهابیت راه‌اندازی شده است، مطرح می‌شود، اصل تولد حضرت مهدی (عج) است.

به همین جهت گفت‌وگوی مشروحی با [#171علی اصغر رضوانی](#); استاد مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم و نویسنده کتاب‌های مختلف درباره امام زمان مانند [#171علایم ظهور](#)؛ [#171هنگامه ظهور](#)؛ [#171حکومت حضرت مهدی علیه‌السلام در عصر ظهور](#)؛ [#171وظایف ما در عصر غیبت](#)؛ [#171بررسی دعای ندبه](#)؛ و [#171دکترین مهدویت تنها راه نجات بشر](#)؛ انجام دادیم که بخش دوم و پایانی آن از نظر می‌گذرد.

چرا امام زمان قبل از تشکیل حکومت جهانی، به دنیا آمده است؟

چه ضرورتی است که خداوند حضرت مهدی (عج) را قبل از تشکیل حکومت عدل جهانی خلق کند؟ چرا او را در همان زمان که احتیاج به اوست خلق نمی‌کند؟

از ادله عقلی و نقلی استفاده می‌شود که زمان، هیچ‌گاه نباید از حجت و ولیّ خدا خالی باشد، هم از جهت فیض تشریح و هم تکوین.

علم جدید نیز این مطلب را بدون استثنا به اثبات رسانده که عالم بر اساس حرکت تدریجی پایه گذاری شده است. هر چیزی حرکت تدریجی خود را دارد، بدون آنکه این مطلب با قدرت خداوند تنافی داشته باشد. لذا خداوند متعال آسمان‌ها و زمین را در مدت شش روز آفرید نه در یک لحظه.

آیا خداوند عاجز بود که در یک لحظه آنها را بیافریند؟ چرا باید نطفه انسان نه ماه در شکم مادر بماند و شرایط طبیعی خود را طی کند تا تبدیل به انسانی گردد؟ آیا خداوند عاجز است که انسان را در یک لحظه ایجاد نماید؟ در مورد تشکیل حکومت عدل جهانی نیز همین حکم جاری است، خداوند امور آن زمان را از پیش تدارک می‌بیند.

این مسئله با فلسفه انتظار بیشتر هماهنگ است یعنی انتظار کسی که وجود دارد ولی غایب است بیشتر مؤثر است تا کسی که هنوز خلق نشده و در آینده پا به هستی وجود می‌گذارد.

وجود حیرت در امر ولادت حضرت، دلیل بر وجود اوست نه عدم آن

اگر تولد حضرت اجماعی بود چرا شک و تردید در جامعه شیعه در امر امامت پدید آمد؟

اولاً: مسأله حیرت و تردید در بین عوام مردم امری طبیعی به نظر می‌رسید، زیرا جو خاص سیاسی و احتمال قتل حضرت اقتضا داشت که امر ولادت حضرت مستور باشد، و تنها عده‌ای خاص از اصحاب امام عسکری علیه‌السلام از آن مطلع گردند، و توسط آنها این موضوع منتشر شود.

ثانیاً: وجود حیرت در ولادت حضرت، دلیل بر وجود اوست نه عدم آن. یعنی ولادتی بوده ولی از آنجا که مخفی واقع شد، عده‌ای را در حیرت فرو برد.

ثالثاً: گرچه در ابتدای غیبت برخی از عوام مردم در حیرت به سر می‌بردند، ولی بعد از مدتی نه چندان دور به واسطه کوشش فراوانی که بزرگان امامیه در روشن ساختن عموم مردم در امر ولادت و امامت حضرت مهدی علیه‌السلام داشتند، تمام جامعه شیعی از حیرت

خارج شده و همگی به امامت آن حضرت معتقد شدند.

شکی نیست که بعد از غیبت امام مهدی علیه السلام حیرت و شک جامعه شیعی را در سطح عوام مردم فرا گرفت، زیرا آنان امام خود را نمی‌دیدند، ولی با فداکاری و تبلیغ علما و اصحاب، این حیرت برداشته شد.

از جمله کارهایی که در این مدت انجام گرفت تألیف کتاب‌هایی متناسب با وضع موجود در جهت رفع حیرت بود، که از آن جمله می‌توان به کتاب «الغیبة»؛ از محمد بن ابراهیم نعمانی که بین سال 333 تا 342 هجری تألیف یافته است، کتاب «الامامة و التبصرة من الحيرة»؛ از علی بن بابویه قمی، کتاب «اکمال الدین و اتمام النعمة»؛ از محمد بن علی بن بابویه، کتاب «الغیبة»؛ از شیخ طوسی و دیگر کتاب‌ها اشاره کرد.

اگر اخبار ولادت حضرت جعلی بود دشمنان از این طریق شیعه را مورد هجوم قرار می‌دادند

آیا ممکن است گروهی، روایاتی را در موضوع ولادت جعل کرده باشند؟

این احتمال در تمام اخبار متواتر وارد است و اگر این راه به اخبار باز شود، همه شرایع باطل شده و هیچ خبری قابل اثبات نیست.

اگر این اخبار، جعلی بود باید در طول زمان برای دشمنان شیعه آشکار می‌گشت، و آنها از این طریق، شیعه را مورد هجوم قرار می‌دادند، در حالی که چنین هجومی را از آنها مشاهده نمی‌کنیم.

میزان در عقیده یک مذهب، نظر غالب افراد و علمای آن مذهب است

اگر مهدویت حضرت مهدی (عج) واضح بوده، چرا گروهی قائل به مهدویت دیگر ائمه شدند؟

اعتقاد به مهدویت دیگر ائمه از نظر بعضی از مردم علت داشت چون اگر چه در برخی از احادیثی که از جانب رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او درباره خروج مهدی علیه السلام وارد شده، تصریح شده که او قطعاً فرزند امام عسکری علیه السلام امام یازدهم است، ولی برخی هنگامی که ظلم و تجاوز را زیاد می‌دیدند و از طرفی همه اهل بیت را هدایت شده و هادی می‌دانستند، گاهی به امید اینکه یکی از اهل بیت (ع)، مهدی امت است به سراغ او می‌آمدند و ادعای مهدویت در حق او می‌کردند و جماعتی را نیز به دنبال خود می‌کشیدند.

این افراد غالباً از انسان‌های ساده اندیش و جاهل بودند، و در برخی از موارد مسأله سیاسی نیز در این ادعا دخالت داشته است. و کسانی که چنین ادعایی داشته‌اند هرگز دوام نیاورده و بعد از مدت کوتاهی به جرگه عموم شیعیان پیوسته و یا منقرض شده‌اند.

همچنین میزان در عقیده یک مذهب، نظر غالب افراد و علمای آن مذهب است. و می‌دانیم که عقیده به مهدویت حضرت مهدی علیه السلام فرزند امام عسکری علیه السلام عقیده قریب به اتفاق شیعیان به حساب می‌آید و اگر در برخی از موارد که گروهی قائل به مهدویت غیر از حضرت مهدی علیه السلام شدند به جهت شبهه‌ای بوده که برای آنها پدید آمده است؛ زیرا موقعیت آن عصر چنین حیرت و تردیدی را اقتضا داشته است، گرچه این حیرت نیز بعد از مدت کوتاهی برطرف گشت.

امامت حضرت مهدی (عج) از راه تواتر قابل اثبات است

برای اثبات امامت حضرت مهدی (عج) نص متواتری از امام حسن عسکری (ع) رسیده است؟

بله از طریق امام عسکری علیه السلام نیز نصوص صحیح‌السندی در امر امامت فرزندش رسیده است. اگر چه در باب اصل امامت و اینکه زمین هرگز از حجت خالی نیست احتیاج به ادله قطعی و یقینی است ولی در بحث اینکه امام بعدی کیست از آن جهت که موضوع خارجی است خبر واحد صحیح‌السند کافی است.

همان‌گونه که یکی از راه‌های اثبات نبوت، بلکه عمده‌ترین راه آن، اعجاز است در مورد اثبات امامت نیز از این راه می‌توانیم امامت هر یک از امامان را به اثبات برسانیم، زیرا نصّ خاص از جانب امام قبل بر امام بعد، موضوعیت ندارد بلکه نصّ، راهی برای اثبات امامت امام بعد است.

بر فرض اینکه نصوص وارده درباره برخی از ائمه خبر واحد باشند ولی با قرائن خارجی، که این گونه روایات به همراه دارند ما را به قطع

و اطمینان به مفاد آنها می‌رسانند، همانند اقبال شیعه و اجماع اصحاب امامیه بر امامت شخص خاص، با در نظر گرفتن این نکته که وضعیت خاص سیاسی و فشارهای شدیدی که از ناحیه حکام بنی امیه و بنی عباس بر شیعیان و پیروان اهل بیت و تابعان آنها وارد می‌شد، چنین وضعی را اقتضا داشته است.

با بررسی تمام جوانب موضوع، پی خواهیم برد که مسأله امامت حضرت مهدی علیه‌السلام از راه تواتر قابل اثبات است.

حکم کسی که به ولادت حضرت مهدی(عج) اعتقاد ندارد چیست؟

از آنجا که ولادت و وجود حضرت مهدی علیه‌السلام مبنای شیعه در طول تاریخ بوده و به تعبیری ضرورت مذهب به حساب می‌آمده است و اجماع شیعه از عوام و خواص بر آن بوده است، لذا کسی که منکر ولادت و وجود امام مهدی علیه‌السلام است، از تشیع و جامعه شیعی خارج می‌شود، گرچه برای خود ادله‌ای وهمی ذکر کند، زیرا امر ضروری، خود بهترین دلیل بر اثبات آن است.

برخی افراد هنگام تولد امام زمان (عج) ایشان را دیده‌اند

چه کسانی هنگام ولادت حضرت، ایشان را دیده است؟

اسامی پنج نفر را در این مورد می‌توان نام برد: حکیمه دختر امام جواد علیه‌السلام، زن قابله، نسیم، ماریه، کنیز امام عسکری علیه‌السلام.

حتی افرادی هم در 5 سال آخر حیات امام حسن عسکری امام زمان (عج) را دیده‌اند مثل محمد بن عثمان عمّری، یعقوب بن منقوش، حکیمه دختر امام جواد علیه‌السلام، محمد بن اسماعیل بن موسی بن جعفر، ابو نصر ظریف خادم، ابوعلی بن مطهر، عقید خادم و اسماعیل بن علی نوبخت، نسیم، خادم امام عسکری علیه‌السلام، کامل بن ابراهیم مدنی، احمد بن اسحاق قمّی.

علامه مجلسی اسامی 265 نفر از ملاقات کنندگان حضرت در عصر غیبت صغرا را نام برده است

در زمان غیبت صغری نیز کسانی موفق به ملاقات امام زمان(عج) شده‌اند؟

جماعت بسیاری در عصر غیبت صغرا به ملاقات حضرت شرفیاب شده‌اند مثل محمد بن عثمان عمّری، طریف و ابونصر، ازدی، ابراهیم بن ادریس، ابی عبدالله بن صالح، ابراهیم بن مهزیار، محمد بن اسماعیل بن موسی بن جعفر و دیگران.

مرحوم مجلسی در روایتی اسامی 265 نفر از کسانی که در عصر غیبت صغرا به ملاقات حضرت شرفیاب شده‌اند را نام برده است.

تعدادی از علمای انساب به ولادت امام زمان (عج) اعتراف کرده‌اند

علماء انساب در مورد ولادت امام زمان(عج) چه گفته‌اند؟

گروهی از آنان معترفند که برای امام حسن عسکری علیه‌السلام فرزندی به نام محمد و با القاب: حجّت و مهدی و... متولد شده است. مثل: نسابه سهل بن عبدالله بن داوود بن سلیمان بخاری، که معاصر عصر غیبت صغرا می‌زیسته است، سید عمری، نسابه مشهور در قرن پنجم هجری، فخر رازی شافعی، نسابه قرن پنجم، نسابه قرن ششم مروزی ازورقانی، نسابه جمال‌الدین احمد معروف به ابن عنبه، محمد امین سویدی، محمد ویس حیدری سوری، علامه نسابه سید محمد بن حسین بن عبدالله حسینی سمرقندی مدنی، شریف انس کتبی حسنی در تعلیقه بر کتاب [#171;تحفة المطالب](#)؛ علامه نسابه سید محمد بن احمد بن حمید الدین نجفی و علامه نسابه شریف انس کتبی حسنی.

آیا جعفر عموی امام زمان(عج) منکر ولادت حضرت مهدی (عج) بود؟

اگر چه جعفر انکار چنین مطلبی را داشته است، ولی از جهاتی نمی‌توان به انکار او توجه نمود.

زیرا با ادله متقن ولادت حضرت مهدی علیه‌السلام به اثبات رسیده است و اتفاق امت بر آن است که جعفر معصوم نبوده است، بلکه از جمله مردم عادی بوده که در او احتمال گمراهی و یا سهو و اشتباه رواست. همان گونه که برخی از فرزندان یعقوب به گمراهی کشیده شدند.

از برخی اخبار استفاده می‌شود که جعفر به سبب انحراف و گمراهی که داشت، ادعای دروغین عدم ولادت فرزند برای امام عسکری علیه‌السلام نمود. نهایت چیزی را که از روی احتیاط می‌توان گفت اینکه: از آنجا که او کُشش و قابلیت و تحمل خبر ولادت حضرت مهدی علیه‌السلام را نداشته، امام عسکری علیه‌السلام فرزندش را به او نشان نداده است و لذا از آن بی اطلاع بوده است.

قول به جواز انتقال امامت به دو برادر صحیح نیست

آیا قول به جواز انتقال امامت به دو برادر بعد از امام حسن(ع) و امام حسین(ع) صحیح است؟

خیر. از بعضی روایات این مطالب به خوبی استفاده می‌شود که انتقال امامت به دو برادر بعد از امام حسن(ع) و امام حسین(ع) جایز نیست مثلاً کلینی به سند صحیح از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: «لا تعود الإمامة فی الأخوين بعد الحسن والحسين» و مشهور بلکه متواتر نزد آنان قبل از ولادت امام مهدی علیه‌السلام، قول به عدم جواز انتقال امامت به دو برادر بعد از امام حسن و امام حسین علیهما السلام است.

یا اسماعیل بن علی نوبختی می‌گوید: از اخبار متواتر از امامان صادق علم پیدا نمودیم که امامت بعد از حسن و حسین علیهما السلام تنها در اولاد امام خواهد بود نه در برادر یا اقوام.

و نیز از اسماعیل بن بزیع نقل شده که از امام رضا علیه‌السلام سؤال شد: «أنته سئل: أ تكون الإمامة فی عمّ أو خال؟ فقال: لا. فقلت: ففی أخ، قال: لا...»؛ یعنی آیا امامت در عمو یا دایی قرار خواهد گرفت؟ فرمود: خیر. عرض کردم: دو برادر چطور؟ فرمود: خیر.

برخی از شیعیان اشتباهاً در صدد تهنیت جعفر برآمدند

چرا شیعیان در سوگ امام عسکری(ع) به جعفر تعزیت گفته و به جهت امامت به او تهنیت گفتند؟

با مراجعه به حدیث ابوالادیان پی می‌بریم که این برداشت به طور عموم صحیح نیست. بلکه آنچه در آن حدیث آمده این است که ابوالادیان می‌گوید: «... و إذا أنا بجعفر بن علی أخیه بیاب الدار والشیعة حوله یعرّونه ویهتّونه...»؛ یعنی ناگهان جعفر بن علی برادر امام عسکری علیه‌السلام را کنار درب خانه دیدم در حالی که شیعیانی که دور او بودند به او تعزیت و تبریک می‌گفتند.

از این تعبیر استفاده می‌شود که برخی از شیعیان که هنوز امر امامت حضرت مهدی علیه‌السلام به جهت اختفای ولادت روشن نشده بود به گمان اینکه او امام است در صدد تهنیت او بر آمدند.

در این روایت اثری از نایب اول عثمان بن سعید که به جعفر تعزیت و تبریک بگوید وجود ندارد. و این نسبتی دروغ است که به نایب اول داده شده است.

با مراجعه به مجموعه روایت ابوالادیان استفاده می‌شود که جعفر در ادعای خود دروغگو بوده است.

ابوالادیان می‌گوید: «... فلما صرنا فی الدار إذا نحن بالحسن بن علی صلوات الله علیه علی نعشه مکثنا فتقدم جعفر بن علی لیصلی علی أخیه، فلما هم بالتکبیر خرج صبّی بوجهه سمره، بشعره قطط، بأسنانه تفلیح، فجبذ برداء جعفر بن علی وقال: تأخر یا عمّ فأنا أحق بالصلاة علی أبی، فتأخر جعفر، وقد اربد وجهه واصفر فتقدم الصبّی وصلی علیه ودفن إلی جانب قبر أبیهِ علیهما السلام ثم قال: یا بصری هات جوابات الکتب التي معک، فدفعتها إلیه»؛

یعنی هنگامی که به خانه حضرت رسیدم مشاهده کردم که جسد پاک حسن بن علی علیهم السلام کفن پیچ است. جعفر جلو آمد تا بر جنازه برادرش نماز بگذارد، همین که خواست تکبیر نماز میّت بگوید، کودکی گندم‌گون، با موهایی فری، دندان‌هایی باز، از پشت پرده بیرون آمد و ردای جعفر بن علی را کشید و فرمود: «... کنار برو ای عمو، زیرا من سزاوارترم که بر پدرم نماز گذارم»؛ جعفر

در حالی که رنگ صورتش تغییر کرده بود کنار رفت. این کودک جلو آمد و بر پیکر امام عسکری علیه‌السلام نماز گزارد و پیکر امام علیه‌السلام به خاک سپرده شد. آن گاه فرمود: ای بصری! جواب نامه‌هایی که با توست به من بده. من هم آنها را به حضرت دادم.

گفت‌وگو از محمد محمدپور